

Dr. Suat ÇALIŞKAN

Av. Emre Cem ÇALIŞKAN

**KARŞILIKSIZ ÇEK:
İBRAZ, ÖZEL HUKUK SONUÇLARI VE
HUKUKİ VE CEZAI YAPTIRIMLAR**

Platon Plus Yayıncılık A.Ş. Yayınları : 647

Hukuk Dizisi : 596

1. Baskı – Haziran 2026 - İstanbul

5846 sayılı Kanun uyarınca bu kitabın birinci basımının dijital iletişim, CD'ye kayıt, elektronik kitap olarak yayımı ve mevcut veya ileride geliştirilebilecek her türlü araçla çoğaltılması ve yayılması hakları da dâhil olmak üzere; 5846 yasa anlamında çoğaltma, yayma ve diğer tüm yayın hakları yalnızca ve münhasıran **Platon Plus Yayıncılık A.Ş.**'ye aittir. Kitabın tamamının veya bir kısmının mevcut veya ileride geliştirilebilecek herhangi bir araç veya teknikle çoğaltılması, yayılması ve herhangi bir şekil veya yöntemle ticaret alanına konu edilmesi kesinlikle yasaktır. Aksine hareketler **Platon Plus Yayıncılık A.Ş.**'nin saklı tutmuş olduğu haklarının ihlali anlamını taşır.

Platon Plus Yayıncılık A.Ş. olabilecek bütün hak ihlallerine karşı kanuni haklarını kullanmaya, fikri hak ve emeği korumaya kararlıdır.

ISBN : 978-625-8658-42-2

Yayınevi : **PLATON PLUS YAYINCILIK A.Ş.**

Adres : Gürsel Mahallesi İlknur Sokak No: 8/A
Kağıthane/İstanbul

Tel : 0530 572 61 17

Mail : platonhukuk@gmail.com

Baskı-CİLT : Dijital Basım Merkezi A.Ş.

Adres: Gürsel Mah. Bahçeler Cad. Hanım Apt.

No: 40 Kağıthane/İstanbul

Tel: 0530 139 06 61

Sertifika No: 70794

SUNUŞ

Ticaret hayatının en yaygın kambiyo senetlerinden biri olan çek, sağladığı kolaylıklar ve güven unsurları nedeniyle özellikle tedavül gücü yüksek bir ödeme aracı olarak önemini korumaktadır. Bununla birlikte, çekin muhatap bankaya ibrazında karşılığın bulunmaması (karşılıksız çek), başta hukukî ve cezaî olmak üzere bir dizi karmaşık sorunu da beraberinde getirmektedir. Karşılıksız çek, yalnızca alacaklı – borçlu ilişkisini değil; aynı zamanda bankaları, kambiyo senetlerine özgü takip süreçlerini, idarî yaptırımları ve ceza mahkemelerini de ilgilendiren çok boyutlu bir alan oluşturmaktadır.

Son yıllarda 5941 sayılı Çek Kanunu başta olmak üzere mevzuatta yapılan değişiklikler, karşılıksız çekin hem maddi hukuk hem de yaptırım rejimi bakımından sürekli bir evrim içinde olduğunu göstermektedir. Özellikle karşılıksız çek düzenlenmesinin icra ceza mahkemesi kapsamında olan bir suç olarak tanımlanması, adli para cezası ve çek düzenleme yasağı gibi tedbirlerin getirilmesi; uygulamada birçok tereddüdü de beraberinde getirmiştir. Çek hesabı açılmasına ilişkin koşullar, bankaların sorumluluğu, korunan çek bedeli uygulaması, ibraz sürelerine ilişkin tartışmalar ve özellikle çekin hamiline sağladığı hakların kambiyo hukuku ile özel hukuk genel prensipleri çerçevesinde değerlendirilmesi, konunun bütüncül bir bakışla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Uygulamada karşılaşılan sorunların başında, çekin ibrazına ilişkin usulî eksiklikler, bankaların ibraz kayıtları konusunda yaşanan ihtilaflar, kambiyo senetlerine mahsus icra takibinde ödeme emri itirazlarının değerlendirilmesi ve ceza mahkemelerinde yapılan yargılamalar sırasında ortaya çıkan delil değerlendirme sorunları gelmektedir. Bunun yanında, karşılıksız çekerle bağlanan idarî para cezasına karşı başvuru yolları, bu cezanın kesinleşmesinin ardından çek düzenleme yasağının uygulanma biçimi ve yasağın ihlâlinin sonuçları da hem doktrinde hem de yargı kararlarında sıklıkla ele alınan konular arasındadır. Öte yandan, çekte şekil koşullarına uyulmaması, yetkili hamil sıfatının belirlenmesi, çekin kısmen karşılıksız kalması gibi durumların özel hukuk bakımından doğurduğu sonuçlar ile cezaî yaptırımlar arasındaki ilişkinin doğru kurulması, konunun bütünlüğü açısından hayati önem taşımaktadır.

Bu çalışma, karşılıksız çek konusunu yukarıda ana hatlarıyla belirtilen tüm boyutlarıyla ele almayı, gerek özel hukuk gerekse kamu hukuku (özellikle ceza hukuku ve idarî yaptırımlar) perspektifinden kapsamlı bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Kitabın hazırlık sürecinde, konunun teorik temelleri

ile uygulamadaki yansımaları arasında bir köprü kurmaya özen gösterilmiş; Yargıtay'ın konuya ilişkin güncel içtihatları, bankacılık uygulamaları ve doktrindeki tartışmalar titizlikle incelenmiştir. Amacımız, akademik çevrelere, avukatlara, hâkim ve savcılara, bankacılık sektörü profesyonellerine ve ticaretle iştigal eden herkese, karşılıksız çek konusunda karşılaşılabilecek sorunların çözümüne yönelik yol gösterici, kapsamlı ve güncel bir kaynak sunmaktır.

Kitabın ortaya çıkmasında, yoğun mesai koşulları içinde bize destek olan ailelerimize, değerli vakitlerini ayırarak çalışmamıza katkı sunan meslektaşlarımıza ve yayınevi çalışanlarına şükranlarımızı sunarız. Ayrıca, hukukun dinamik yapısı gereği zamanla ortaya çıkacak yeni düzenleme ve içtihatların, eserin geliştirilmesi için birer fırsat olduğu bilinciyle okuyucularımızın eleştiri ve önerilerini daima değerli göreceğimizi belirtmek isteriz.

Dr. Suat ÇALIŞKAN
Av. Emre Cem ÇALIŞKAN

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	iii
KARŞILIKSIZ ÇEK:	1
İBRAZ, ÖZEL HUKUK SONUÇLARI VE HUKUKİ VE CEZAI YAPTIRIMLAR	1
1. ÇEKİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE DÜZENLENMESİ.....	1
1.1. Çekin Tanımı ve Hukuki Dayanakları	1
1.2. Uluslararası Düzenlemeler ve Türk Hukukuna Yansıması	1
1.3. Özel Kanunlarla Getirilen Düzenlemeler	1
2. ÇEKİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE TANIMINA İLİŞKİN ÖĞRETİDEKİ GÖRÜŞLER.....	2
2.1. Doktrinde Çekin Tanımı Üzerine Farklı Yaklaşımlar	2
2.2. Çekin Havale Niteliği Üzerine Görüşler	2
2.3. Çekin Havale Niteliğinde Ortak Kabul	2
2.4. Çekin Kıymetli Evrak Olarak Özellikleri.....	3
3. ÇEKİN KAMBIYO SENEDİ NİTELİĞİ VE HUKUKİ ÖZELLİKLERİ	5
3.1. Çekin Kambiyo Senedi Olarak Konumu.....	5
3.2. Çekin Şekil Şartları ve Emre Yazılı Olması.....	5
3.3. Çekin Mücerretlik Vasfı ve Vergisel Muafiyeti.....	6
3.4. Çekin Tarafları ve Havale İlişkisinden Farkı	6
4. ÇEKİN DİĞER KAMBIYO SENETLERİNDEN AYRILAN YÖNLERİ	7
4.1. Muhatabın Ciro Yetkisi	8
4.2. Vade Unsuru ve Ödeme Zamanı	9
4.3. Düzenlenme Şekli ve Taraflar	9
4.4. Faiz ve Rehin Ciro su	9
4.5. Şekil Şartları ve Banka İlişkisi	10
4.6. Kabul Müessesesi	10
4.7. Protesto ve Başvuru Hakkı.....	10
4.8. Zamanaşımı Süresi	10

4.9. Araya Girme ve Nüsha-Suret.....	10
4.10. Karşılıksız Çekin Cezai Sonuçları	11
5. ÇEKİN ZORUNLU UNSURLARI.....	11
5.1. "Çek" Kelimesinin Tarihsel Kökeni.....	11
5.2. Senet Metninde "Çek" İbaresinin Bulunması.....	11
5.3. Yabancı Dilde Düzenlenen Çeklerde Kelime Kullanımı	12
6. ÇEKİN ZORUNLU UNSURLARI: KAYITSIZ ŞARTSIZ HAVALE	14
6.1. Kayıtsız Şartsız Havale Zorunluluğu	15
6.2. Havalenin Paraya İlişkin Olması.....	16
6.3. Bedelin Yazılış Şekli ve Farklılıklar	16
6.4. Faiz Şartının Geçersizliği.....	16
6.5. Yabancı Para Cinsinden Düzenleme	17
6.6. Bedelin Belirsizliği ve Geçersizlik.....	17
6.7. Döviz Üzerinden Düzenleme Yasası	17
7. ÇEKTE MUHATAP UNSURU.....	18
7.1. Muhatabın Banka Olma Zorunluluğu	19
7.2. Muhatap Bankanın Hukuki Niteliği	19
7.3. Banka Dışı Muhatap Gösterilmesinin Sonuçları	19
7.4. Muhatap İsminin Yeri ve Düzenleyenle İlişki	20
8. ÇEKTE ÖDEME YERİ UNSURU	20
8.1. Ödeme Yerinin Hukuki Niteliği ve Önemi	22
8.2. Ödeme Yerinin Belirlenmesine İlişkin Kurallar	22
8.3. Ödeme Yerinin Gösterilme Şekli ve Uygulama.....	23
8.4. Adresli Çek ve Yerleşim Yerli Çek Uygulaması	23
9. ÇEKTE DÜZENLEME TARİHİ VE YERİ UNSURU	24
9.1. Düzenleme (Keşide) Tarihinin Önemi ve Zorunluluğu	26
9.2. Düzenleme Tarihinin Şekli ve Geçerlilik Koşulları	26
9.3. Birden Fazla Tarih Bulunması Durumu	27
9.4. Belirsiz Tarih İfadeleri ve Geçerlilikleri	27
9.5. Gerçeğe Aykırı Düzenleme Tarihi ve İleri Tarihli Çek Uygulaması	28

10. ÇEKTE DÜZENLEME (KEŞİDE) YERİ UNSURU	28
10.1. Düzenleme Yerinin Hukuki İşlevi	30
10.2. Asli Zorunluluk ve Alternatif Uygulama	30
10.3. Birden Fazla Düzenleme Yeri ve Geçersizlik	30
10.4. Düzenleme Yeri İçermeyen Belgelerin Hukuki Niteliği	31
10.5. Keşide Yeri Eksikliğinin Hukuki Sonuçları	31
10.6. Keşide Yeri Gösterilmesinin Esasları	32
10.7. Keşide Yerinin Kısaltılarak Yazılması	32
10.8. Kısaltmaların Tereddüt Uyandırması Halinde Geçersizlik	33
10.9. Yargıtay'ın Keşide Yeri Değerlendirmesi	33
10.10. Yargıtay'ın Kısaltmalara İlişkin Genel Kabulü	34
10.11. Keşide Yeri Eksikliğinin Genel Sonuçları	34
11. ÇEKTE DÜZENLEYENİN (KEŞİDECİNİN) İMZASI UNSURU	35
11.1. İmza Zorunluluğu ve Şekli	35
11.2. Sahte İmza ve İmzaların Bağımsızlığı İlkesi	36
11.3. İmzanın El Yazısıyla Atılması Zorunluluğu	36
11.4. Elektronik İmza ile Düzenleme Yasağı	36
11.5. İmza Dışındaki Kişisel Bilgiler	36
12. ÇEK HUKUKUNDA KEŞİDECİ ADININ YAZILMASI, İMZA VE SORUMLULUK İLKELERİ	37
12.1. Kanuni Düzenlemelerde Keşideci Adının Yazılması Zorunluluğu	37
12.2. Çek Defteri Baskı Esaslarının Geçerlilikle İlişkisi	39
12.3. Keşideci İmzasının Şekli ve Yeterliliği	39
12.4. Temsil ve Vekâlet Yoluyla Çek Düzenleme Yasağı	39
12.5. Temsil Yetkisi Aşarak Düzenlenen Çeklerde Sorumluluk	40
12.6. İmza Sahibinin Sorumluluğunun Kapsamı	40
12.7. Birden Fazla Keşideci Bulunması Durumunda Geçerlilik ve Sorumluluk	40

13. MUHATAP BANKA TARAFINDAN VERİLEN SERİ NUMARASI.....	41
13.1. 6728 Sayılı Kanun ile Getirilen Seri Numarası ve Karekod Zorunluluğu	41
13.2. Seri Numarasının Bulunmamasının Hukuki Sonuçları.....	42
13.3. Yabancı Bankalar Tarafından Bastırılan Çeklerde Durum	42
13.4. Seri Numarasının İşlevi ve Pratik Faydası.....	42
14. KAREKOD: ÇEKİN YENİ ZORUNLU UNSURU	43
14.1. Karekodun Hukuki Niteliği	43
14.2. Karekod Uygulamasının Tarihsel Gelişimi	43
14.3. Karekodun Zorunluluk Takvimi ve Yabancı Çeklerdeki Durum	44
14.4. Karekod Aracılığıyla Erişilebilen Bilgiler.....	44
14.5. Yetkisiz Temsil Riskinin Ortadan Kaldırılması	44
14.6. Karekod Sisteminin Kurulması ve Yetki	45
14.7. Bankaların Kayıt Yükümlülüğü.....	45
14.8. Lehtarın Kayıt Yükümlülüğü.....	45
14.9. Karekod Okutma İşlemi ve Elde Edilen Bilgiler	45
14.10. Karekodlu Çek Raporunun Tanımı.....	46
15. KAREKODLU ÇEK SİSTEMİNİN LEHTAR VE HAMİLE SAĞLADIĞI AVANTAJLAR.....	46
15.1. Çek Raporu Sayesinde Keşidecinin Ödeme Geçmişinin Öğrenilmesi	46
15.2. Lehtarın Bildirim Yükümlülüğü ve Piyasa Bilgisine Erişim	46
15.3. Karekod Okutma Zorunluluğu Bulunmaması.....	47
16. ÇEK KANUNU'NDA ÖNGÖRÜLEN ÖZEL DÜZENLEMELER.....	47
16.1. Çek Kanunu'nun Türk Ticaret Kanunu ile İlişkisi ve Düzen Hükmü Niteliği	47
16.2. Bankaların Çek Hesabı Açma Sürecindeki Yükümlülükleri	47
16.3. Özen Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları.....	47

17. ÇEK KANUNU'NUN 2. MADDESİ KAPSAMINDAKİ DÜZENLEMELER.....	48
17.1. Bankaların Kimlik Tespiti ve Belge Saklama Yükümlülüğü	48
17.2. Yurt Dışında Yerleşik Kişiler İçin Adres Bildirim Zorunluluğu	48
17.3. Bilgi ve Belge Yükümlülüğüne Aykırılık Halinde Uygulanacak Yaptırım.....	48
17.4. İmza Zorunluluğu ve Yazılı Beyan Yükümlülüğü	48
17.5. Tüzel Kişiler İçin Beyanname Zorunluluğu	49
17.6. Muhatap Bankanın Kontrol Yükümlülüğü	49
17.7. Gerçeğe Aykırı Beyanın Cezai Yaptırımı.....	49
17.8. Bankaların Kayıt Yükümlülüğü.....	49
18. MATBU ÇEK YAPRAKLARININ KULLANILMASI ZORUNLULUĞU.....	50
18.1. Bankaların Çek Defteri Basım Yetkisi	50
18.2. Baskı Şekline İlişkin Esasların Belirlenmesi	50
18.3. Çek Türlerine Göre Farklılaştırılmış Baskı	50
18.4. Tacir Çeki	51
18.4.1. Tacir Kavramı.....	51
18.4.2. Tacir Çeki Ayırımının Amacı.....	52
18.4.3. Tacir Çekine İlişkin Düzenlemeler.....	52
18.4.4. Tacir Çekinin Fiziki Görünümü	52
19. TACİR ÇEKİNİN DİĞER ÇEKLERDEN FARKI VE KULLANIM ZORUNLULUĞU	52
19.1. Tacir Çekinin Hukuki Rejim ve Fiziki Görünüm Bakımından Değerlendirilmesi	52
19.2. Tacir Çeki Kullanma Zorunluluğu ve Aykırılığın Yaptırımı.....	53
19.3. Banka Görevlilerine Yönelik Yaptırım	53
19.4. Tacir Çeki Yerine Kişisel Çek Kullanılmasının Geçerliliğe Etkisi.....	53
20. MATBU HAMİLİNE YAZILI ÇEK DÜZENLEMESİ VE DENETİMİ.....	53
20.1. Hamiline Yazılı Çeklerin Fiziki Görünümü ve Ayrı Hesap Zorunluluğu	53

20.2. Vergi Denetimi Amacıyla Getirilen Bildirim Yükümlülüğü.....	54
20.3. Matbu Yaprak Kullanmamanın Cezai Yaptırımı ve Bankaların Bildirim Yükümlülüğü.....	54
20.4. Matbu Yaprak Kullanılmamasının Çek Geçerliliğine Etkisi.....	54
21. ÇEKİN TAMAMLAYICI UNSURLARI.....	55
21.1. Bankaların Çek Defterlerine Yazma Yükümlülüğü.....	55
21.2. Tamamlayıcı Unsurların Çek Geçerliliğine Etkisi.....	56
21.3. Doktrindeki Görüş.....	56
22. ÇEKİN ZORUNLU UNSURLARININ EKSİKLİĞİ VE HUKUKİ SONUÇLARI.....	57
22.1. Zorunlu Unsurların Eksikliğinin Genel Sonucu.....	57
22.2. Eksikliğin Tamamlanamayacağı ve Alternatif Unsurlar.....	58
22.3. Kesin Geçersizlik Sebepleri.....	58
22.4. Ödeme Yeri Eksikliğinin Durumu.....	58
23. ÇEKTE EKSİK UNSURLARIN TAMAMLANMASI VE AÇIK ÇEK KAVRAMI.....	58
23.1. Düzenleme Yeri Eksikliğinin Alternatif Çözümü.....	58
23.2. Açık Çek ve Düzenleyenin Yetkisi.....	59
23.3. Lehtarın Tamamlama Yetkisi ve Sınırları.....	59
24. AÇIK ÇEKTE İÇ ANLAŞMAYA AYKIRILIK VE HAMİLİN DURUMU.....	60
24.1. Açık Çekin İç Anlaşmaya Aykırı Doldurulması ve Hamile Karşı İleri Sürülemeyecek Defiler.....	60
24.2. İspat Yükü ve Delil Şartı.....	61
24.3. Çekin İbraz Anında Tamamlanması Zorunluluğu.....	62
25. AÇIK ÇEKİN İBRAZI, GEÇERSİZLİK DURUMLARI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	62
25.1. Açık Çekin İbrazi ve Muhatap Bankanın Sorumluluğu.....	62
25.2. Zorunlu Unsurların Eksikliği Halinde Çekin Geçersizliği.....	63
25.3. Geçersiz Çekin Hukuki Niteliği ve Delil Değeri.....	63

26. ÇEKE KONULABİLECEK İHTİYARİ KAYITLAR.....	64
26.1. İhtiyari Kayıtların Tanımı ve Niteliği.....	64
26.2. İhtiyari Kayıtların Kaynakları.....	64
27. KANUNDA ÖNGÖRÜLEN İHTİYARİ KAYITLAR.....	64
27.1. Lehtar Tayinine İlişkin Kayıtların Hukuki Niteliği	64
27.2. Emre Yazılı Çekin Niteliği	65
27.3. Tüzel Kişiliği Olmayan Kuruluşlar Lehine Düzenlenen Çekler	65
27.4. Birden Fazla Lehtar Gösterilmesi	65
27.5. Muhatap Banka ve Keşidecinin Lehtar Olarak Gösterilmesi	65
27.6. Menfi Emre Kaydı	66
27.6.1. Çekin Emre Yazılı Niteliği	66
27.6.2. Nama Yazılı Çek Düzenlenmesi ve Menfi Emre Kaydı.....	66
27.6.3. Menfi Emre Kaydının Şekli.....	66
27.6.4. Nama Yazılı Çekin Devri ve Sonuçları	67
27.7. Hamiline Kaydı.....	67
27.7.1. Açık Hamiline Kaydıyla Düzenleme.....	67
27.7.2. Lehtar Gösterilmesine Rağmen Hamiline Kaydıyla Düzenleme	68
27.7.3. Lehtar Belirtilmeyen Çekler ve Yargıtay'ın Yaklaşımı	68
27.8. Yerleşim Yerli Veya Adresli Çek.....	68
27.8.1. Yasal Dayanak ve Tanım.....	68
27.8.2. Düzenleme Yetkisi	68
27.8.3. Adresli Çek Kavramı ve Örnek	69
27.8.4. Yerleşim Yerli Çek Kavramı ve Örnek	69
27.8.5. İşlevi ve Bankalar Arası İlişki	69
27.9. Çekte Aynen Ödeme Kaydı ve Yabancı Para Cinsinden Düzenleme	70
27.9.1. Yasal Dayanak ve Kapsam	70
27.9.2. Aynen Ödeme Kaydının Şekli ve Anlamı	70
27.9.3. Sonuç ve Etkileri	71

27.10. Çekte Protestodan Muafiyet Kaydı.....	71
27.10.1. Protesto Kavramının Tanımı ve İşlevi.....	71
27.10.2. Çeklerde Ödememe Durumunun Tespit Yöntemleri.....	72
27.10.3. Protestodan Muafiyet Kaydı Koyma Yetkisi.....	72
27.10.4. Muafiyet Kaydının Kapsamı ve Etkisi	73
27.10.5. Muafiyet Kaydının Şekli ve Masraf Sorunu.....	73
27.10.6. Muafiyet Kaydının İbraz Yükümlülüğüne Etkisi ve Uygulamadaki Durum	74
27.11. Hesaben Ödeme (Mahsup) Kaydı.....	74
27.11.1. Hesaben Ödeme Kaydının Yasal Dayanağı.....	74
27.11.2. Kaydi Ödemenin Şekli ve Kapsamı	75
27.11.3. Kaydın Hukuki Sonuçları	75
27.12. Çizgili Çek Uygulaması.....	75
27.12.1. Çizgili Çekin Tanımı ve Türleri	75
27.12.2. Genel Çizgili Çekin Ödenme Esasları.....	76
27.12.3. Özel Çizgili Çekin Ödenme Esasları.....	76
27.12.4. Uygulamanın Amacı.....	76
27.13. Kanunda Öngörülme Yen İhtiyari Kayıtlar Ve Uygulamadaki Yeri.....	77
27.13.1. Uygulamada Rastlanan İhtiyari Kayıt Türleri	77
27.13.2. Geçerlilik Koşulu: Çekin Niteliğiyle Bağdaşma	77
27.14. Provizyon Kaydı.....	77
27.14.1. Provizyon Kaydının Tanımı ve Niteliği	77
27.14.2. Uygulama Amacı.....	78
27.15. İhbar Kaydı.....	78
27.16. Yetki Kaydı	78
27.17. Tahkim Kaydı	78
27.18. Vize Kaydı.....	79
27.19. Teyit (Bloke) Kaydı.....	79
27.20. Çekte Teminat Ve Bedel Kayıtları	80
27.20.1. Teminat Kaydının Tanımı ve Niteliği	80
27.20.2. Teminat Kaydının Hukuki Etkisi.....	81
27.20.3. Bedel Kaydı.....	81

28. ÇEKİN GEÇERLİLİĞİNİ ETKİLEMİYEN YASAK KAYITLAR	81
28.1. Kabul Kaydı.....	81
28.2. Faiz Kaydı.....	82
28.3. Düzenleyenin Sorumsuzluk Kaydı	82
28.4. Vade Kaydı	83
29. ÇEKİN GEÇERLİLİĞİNİ ETKİLEYEN YASAK KAYITLAR	83
29.1. Kayıtsız Şartsız Havale Zorunluluğu.....	83
29.2. Şarta Bağlama Halinde Geçersizlik	84
30. ÇEKİN İBRAZI	84
30.1. İbraz Kavramı ve Hukuki Niteliği	84
30.2. Muhatap Banka ile Hamil Arasındaki İlişki	84
30.3. Çekin Aranılacak Borç Niteliği	84
30.4. İbrazın Zorunluluğu ve Hukuki Mahiyeti.....	85
30.5. Geçerli İbrazın Unsurları	85
30.6. Çekin İbraz Edileceği Yer	86
30.6.1. İbraz Yerinin Yasal Dayanağı	86
30.6.2. İbraz Edilebilecek Yerler.....	87
30.6.3. Takas Odasına İbraz	87
30.6.4. Muhatap Banka Dışındaki Bankalara İbraz.....	87
30.6.5. İbraz Tarihinin Çeke Yazılması Zorunluluğu.....	87
30.6.6. İbraz Yerinin Sürelere Etkisi	88
30.7. ÇEKİN HESABIN BULUNDUĞU BANKA ŞUBESİNE İBRAZI.....	88
30.7.1. Yasal Düzenleme ve Ödeme Şartı	88
30.7.2. Ödeme Yeri Kuralı	88
30.7.3. Hamil Açısından Kolaylık.....	89
30.8. ÇEKİN HESABIN BULUNDUĞU BANKA ŞUBESİNE İBRAZINDA DİKKATE ALINACAK HUSUSLAR.....	89
30.8.1. Çek Defterlerinde Şube Adının Yazılması Zorunluluğu	89
30.8.2. Zorunluluğun İstisnası ve Çekin Geçerliliğine Etkisi.....	89
30.8.3. Ödeme Yerinin Tespiti	90
30.8.4. İbraz Halinde Ödeme Şekli	90

30.9. Çekin İbrahiminde Muhatap Banka Tarafından Yapılan İncelemeler Ve Ödemeyi Engelleyen Durumlar.....	90
30.9.1. Muhatap Bankanın İbrahiminde Yapması Gereken Kontroller	90
30.9.2. Ödemeyi Engelleyen Hukuki Durumlar	90
30.9.3. İhtiyati Tedbir Halinde Bankanın Yükümlülüğü.....	91
30.10. Çekin Ödenmesi Ve Ödeme Anının Belirlenmesi.....	91
30.10.1. İncelemelerin Ödeme Geçerliliğine Etkisi	91
30.10.2. Ödemenin Gerçekleştiği An	91
30.10.3. Havale Yoluyla Ödeme	92
30.11. Çekin Ödenmesi, Ödenmeme Durumları Ve Karşılıksız Çek İşlemleri.....	92
30.11.1. Ödemenin Gerçekleşmesi.....	92
30.11.2. Ödenmeme Durumları	92
30.11.3. Karşılıksız Çek İşlemleri	93
30.11.4. Kısmi Ödeme ve Sonuçları.....	93
30.11.5. Kısmi Ödeme Halinde Fotokopi Kullanımı.....	93
30.12. Çekin Hesabın Bulunduğu Şubeden Farklı Bir Şubesine İbrazi.....	94
30.12.1. Tarihsel Süreç ve Tartışmalar.....	94
30.12.2. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun Yaklaşımı	94
30.12.3. 3167 Sayılı Kanun ile Getirilen Düzenleme.....	95
30.12.4. 5941 Sayılı Çek Kanunu'ndaki Düzenleme	95
30.12.5. Kanun Koyucunun Amacı	95
30.12.6. İmza Kontrolü Sorunu	95
30.13. Çekin Muhatap Banka Şubelerine İbrazi ve İmza Kontrolü.....	96
30.13.1. Elektronik Ortamda İmza ve Karşılık Kontrolü	96
30.13.2. İmza Şüphesinde Bloke Hesap Uygulaması	96
30.13.3. Bloke Hesabın Hukuki Niteliği ve Korunması.....	97
30.13.4. İbrazi Tarihinin Çeke Yazılması Zorunluluğu.....	97
30.13.5. İbrazi Tarihinin İspatı Konusunda Yargıtay Görüşü	98

30.14. İbrahim Kaşesinin Önemi Ve Muhatap Banka Dışındaki Bankalara İbrahim Hukuki Sonuçları	98
30.14.1. İbrahim Kaşesinin Yokluğu ve Sonuçları	98
30.14.2. Muhatap Bankanın Tüm Şubelerine İbrahim Geçerliliği.....	99
30.14.3. Düzenlemenin Hamil Açısından Sağladığı Kolaylıklar	99
30.14.4. Muhatap Banka Dışındaki Bankalara İbrahim Mümkün Olmaması.....	100
30.14.5. Muhatap Dışındaki Bankaların Hukuki Konumu	100
30.14.6. Yargıtay'ın Muhatap Banka İbrahimine İlişkin Görüşü	100
30.14.7. Muhatap Dışı Bankaya Tevdiin Hukuki Niteliği.....	101
30.15. ÇEKİN TAKAS ODASINA İBRAZİ	101
30.15.1. Takas Odasının Tarihsel Kökeni	101
30.15.2. Takas Odasının Tanımı.....	102
30.15.3. Takas Odasının Çek Sistemindeki İşlevi	102
30.15.4. Takas Odasının İşleyiş Mekanizması	102
30.15.5. Takas Odasına İbrahim Hukuki Niteliği	103
30.15.6. Takas Odasına İbrahim Yetkisi.....	103
30.15.7. Elektronik Ortamda İbrahim İmkânı.....	104
30.15.8. Takas Odası Uygulamasının Sağladığı Yararlar	104
30.15.9. Yargıtay'ın Konuya İlişkin Görüşü.....	104
30.16. Takas Odasına İbrahim	105
30.16.1. Takas Odasına İbrahim Hukuki Niteliği ve Şartları	105
30.16.2. Takas Odasının Hukuki Sonuçları ve Sağladığı Yararlar.....	105
30.16.3. Takas Odalarının Hukuki Altyapısı ve Gelişimi	106
30.17. Çek Takas Sistemine İlişkin Yönetmelik Hükümleri	107
30.17.1. Yönetmeliğin Amacı ve Yasal Dayanağı	107
30.17.2. Kuruluşun Takas Sistemindeki Rolü ve Sınırları	107
30.17.3. Çek Bilgilerinin İbrahim ve Sorumluluk	108
30.17.4. Provizyon İşlemlerine İlişkin Esaslar	108
30.18. Çek Takas Sisteminde Provizyon İşlemleri Ve Karşılıksız Çek Uygulaması	109
30.18.1. Provizyon Alınamayan Çeklere İlişkin Bildirim Yükümlülüğü.....	109

30.18.2. Sonradan Ödenmeyeceği Tespit Edilen Çeklerde İade Süreci.....	109
30.18.3. Eski Düzenlemelerin Geçerlilik Süresi	110
30.18.4. Takas Odasına İbrahim Edilen Çeklerde Kısmi Ödeme Yasağı.....	110
30.18.5. Karşılıksız Çek İşlemi Yetkisi ve İbrahim Şerhi	111
30.19. Çekte İbrahim Süresinin Önemi Ve Hukuki Sonuçları.....	112
30.19.1. Ödeme Yükümlülüğü ve Muacceliyet.....	112
30.19.2. Zamanaşımının Başlangıç Anı	113
30.19.3. Bloke Kaydının Geçerlilik Süresi.....	113
30.19.4. Müracaat Hakkının Kullanım Koşulları	113
30.19.5. Cayma Yasağının Kapsamı	114
30.19.6. Bankanın Sorumluluğunun Sona Ermesi ve Karşılıksız Çek Değerlendirmesi	114
30.19.7. Cironun Hukuki Niteliğinin Değişimi	114
30.20. Çekte İbrahim Sürelerinin Hukuki Niteliği.....	115
30.20.1. İbrahim Sürelerinin Hak Düşürücü Niteliği.....	115
30.20.2. İbrahim Sürelerinin Emredici Karakteri	115
30.20.3. İbrahim Sürelerinin Değiştirilmesi Meselesi (Öğretideki Görüşler).....	116
30.21. Çekte İbrahim Süresini Değiştiren Kayıtların Hukuki Durumu.....	117
30.21.1. İbrahim Süresini Kısaltan Kayıtların Havelenin Şarta Bağlanması Niteliği.....	117
30.21.2. Ciranta Tarafından Konulan Kayıtların Durumu.....	117
30.21.3. Düzenleme Tarihinin Değiştirilmesi Yoluyla Fiili Süre Uzatımı	117
30.21.4. Keşidecinin Koyduğu Değiştirici Kayıtların Hükümsüzlüğü.....	118
30.21.5. İbrahim Süresini Değiştiren Anlaşmaların Geçerliliği ve Sonuçları.....	118
30.21.6. Farklı Şubeye İbrahim İbrahim Süresine Etkisi	118
31. ÇEKTE VADE SORUNU	118
31.1. Doktrinde Vadenin Varlığını Savunan Görüş.....	119

31.2. Doktrinde Vadenin Varlığını Reddeden Görüş	119
31.3. Yargıtay'ın Konuya Yaklaşımı	119
31.4. Yeni TTK ile Tartışmaların Sonlanması.....	120
31.5. Çekte Vade Sorununun TTK M.795 Çerçevesinde Değerlendirilmesi	120
31.5.1. Çekin Görüldüğünde Ödenebilir Niteliği	120
31.5.2. İleri Tarihli Çeklerin Durumu.....	120
31.5.3. Poliçe ile Karşılaştırmalı Değerlendirme	121
31.5.4. Teorik Tartışmanın Pratik Önemi.....	121
31.5.5. Uygulamada Vadeli Çek Algısı.....	121
32. İLERİ TARİHLİ ÇEK.....	122
32.1. İleri Tarihli Çek Kavramının Ortaya Çıkışı.....	122
32.2. Türk Hukukunda İleri Tarihli Çeke İlişkin Düzenlemeler.....	122
32.3. Düzenleme Tarihinin Zorunlu Unsur Oluşu ve Vade Kaydından Farkı	122
32.4. İleri Tarihli Çekin Tanımı ve Özellikleri.....	123
32.5. Sonuç ve Adlandırma	123
33. İLERİ TARİHLİ ÇEKİN HUKUKİ GELİŞİMİ VE İBRAZ YASAĞI SÜRECİ.....	123
33.1. Eski TTK Döneminde İleri Tarihli Çek Düzenlemesi	123
33.2. Yeni TTK ve Çek Kanunu'ndaki Düzenlemeler	124
33.3. Yargıtay'ın Konuya Yaklaşımı	124
33.4. İbraz Yasağına İlişkin Kronolojik Gelişmeler	124
34. 5941 SAYILI ÇEK KANUNU'NDA İLERİ TARİHLİ ÇEK VE HUKUKİ TAKİP DÜZENLEMESİ	126
34.1. Kanuni Düzenleme ve Hukuki Takip Şartları.....	126
34.2. İleri Tarihli Çek Düzenlemenin Amacı	126
34.3. Doktrinde İleri Tarihli Çek Uygulamasına Yönelik Eleştiriler	126
34.4. Çekin Ödeme Aracı Niteliğinin Zayıflaması.....	127
34.5. Çekin Teminat Aracı Olarak Kullanılması	127
34.6. İleri Tarihli Çek ve Rehin Ciro Sorunu.....	127

35. İLERİ TARİHLİ ÇEKİN HUKUKİ SONUÇLARI VE ELEŞTİRİLER	128
35.1. Çekin Ödeme Aracı Niteliğinin Zayıflaması	128
35.2. Rehin Cirounun Uygulanabilirliği Sorunu	128
35.3. Vadeden Önce Başvuru Hakkının Yokluğu ve Menfaat Dengesi	129
36. İLERİ TARİHLİ ÇEKİN HUKUKİ SONUÇLARI VE ELEŞTİRİLER	130
36.1. Düzenleme Tarihinden Önce Başvuru Hakkı ve Menfaat Dengesi	130
36.2. Karşılık Kavramının İleri Tarihli Çekler Bağlamında Değerlendirilmesi	130
36.3. İleri Tarihli Çeklerde İhtiyati Haciz Sorunu	131
36.4. Öğretide İleri Tarihli Çek Uygulamasına Yönelik Eleştiriler ve Çözüm Önerileri	131
37. İLERİ TARİHLİ ÇEKİN DÜZENLENME NEDENLERİ	131
37.1. Ticari Hayatta İleri Tarihli Çek Uygulaması	131
37.2. İleri Tarihli Çek Düzenlemenin Başlıca Sebepleri	132
37.3. Kredi Aracı Olarak Kullanım	132
37.4. Karşılıksız Çek Yaptırımlarının Caydırıcı Etkisi	132
38. İLERİ TARİHLİ ÇEKİN DÜZENLENME NEDENLERİ	133
38.1. Muhatabın Banka Olmasının Sağladığı Güvence	133
38.2. İleri Tarihli Çekin Teminat Aracı Olarak Kullanımı	133
38.3. Uygulamada Teminat Çekinin Yaygınlığı	134
39. 5941 SAYILI ÇEK KANUNU'NA GÖRE İLERİ TARİHLİ ÇEKLERDE İBRAZ	134
39.1. 31.12.2025 Tarihinden Önceki Çeklerde İbrazın Hukuki Durumu	134
39.2. Yasal Düzenlemenin Tarihsel Gelişimi ve Süre Uzatımları	134
39.3. İbraz Yasağının Hukuki Sonuçları	135
39.4. Güncel Durum	135
40. 5941 SAYILI ÇEK KANUNU'NA GÖRE İLERİ TARİHLİ ÇEKLERDE İBRAZ (31.12.2025 SONRASI DÖNEM)	135
40.1. Güncel Durum: İbraz Yasağı Süresinin 2028'e Uzatılması	135

40.2.	31.12.2028 Tarihinden Sonraki Çeklerde İbrahim Hukuki Durumu.....	135
40.3.	Kanuni İbrahim Süresi ve Başvuru Haklarının Kullanımı	136
40.4.	İleri Tarihli Çeklerde Uygulanacak Prosedür	136
41.	İLERİ TARİHLİ ÇEKLERDE İBRİZ SÜRELERİNİN HESAPLANMASI VE HUKUKİ DEĞERLENDİRME	137
41.1.	İbrahim Süresinin Başlangıcı	137
41.2.	Örnek Uygulama.....	138
41.3.	Güncel Durum ve Süre Uzatımı	138
41.4.	Uygulamanın Sona Ermesi Halinde Dahı Devam Eden Durum.....	138
41.5.	Çekin Ödeme Aracı Niteliğine İlişkin Eleştiriler	139
41.6.	Düzenleyenin Ölümü ve Ehliyet Kaybı Durumu.....	139
42.	ÇEKTE İBRİZ SÜRELERİNİN HESAPLANMASI	139
42.1.	İbrahim Sürelerinin Hukuki Temeli ve Güncel Durum	139
42.2.	Çekte İbrahim Sürelerinin Türleri ve Süreler	139
42.3.	Kıtalararası Çeklerde İbrahim Süresi.....	140
42.4.	İbrahim Sürelerinin Hesaplanmasında Esas Alınacak Yerler	140
42.5.	Ödeme Yerinin Belirlenmesi.....	140
42.6.	İbrahim Süresinin Belirlenmesinde TTK m. 781'in Rolü.....	140
42.7.	Muhatap Banka Şubelerine İbrahim ve Ödeme Usulü	141
42.8.	Farklı Şubelere İbrahim ve Kıtalararası Çeklerde İbrahim Süresi	141
42.9.	Kıtalararası Çeklerde İbrahim Süresi.....	141
42.10.	Yargıtay'ın Konuya Yaklaşımı	142
42.11.	Geçerli İbrahim Hukuki Sonuçları	142
43.	İBRİZ SÜRELERİNİN HESAPLANMASI.....	142
43.1.	İbrahim Süresinin Başlangıcı ve Düzenleme Tarihinin Hesaba Katılmaması.....	142
43.2.	İbrahim Sürelerinin Hesaplanmasına İlişkin Örnekler.....	143
43.3.	Tatil Günlerinin İbrahim Süresine Etkisi	143
43.4.	Ay Sonu Günlerinde İbrahim Süresinin Belirlenmesi.....	144

43.5. Çek İbraz Sürelerinin Belirlenmesinde "Yer" Kavramına İlişkin Belirsizlik ve Çözüm Arayışları	144
43.5.1. Kanuni Düzenlemedeki Belirsizlik.....	144
43.5.2. Yer Kavramının Yorumlanmasından Kaynaklanan Sorunlar	145
43.5.3. Örnek Uygulama ile Açıklama	145
43.5.4. Doktrindeki Görüşler	145
43.5.5. Yargıtay'ın Yaklaşımı	145
43.6. Doktrinde Yer Kavramına İlişkin İl Sınırları Yaklaşımı	146
43.6.1. İl Sınırları Çözüm Önerisi	146
43.6.2. İlçe Sınırları Çözüm Önerisi.....	147
43.7. 6360 Sayılı Kanun'un Çek İbraz Sürelerine Etkisi ve Doktrindeki Son Yaklaşımlar	149
43.7.1. Kanuni Düzenleme ve Getirdiği Değişiklik	149
43.7.2. Uygulamaya Yansımalar	149
43.8. İl Belediye Sınırları Çözüm Önerisi	150
43.9. Keşidecinin İradesi Esas Alınması Yaklaşımı	151
43.9.1. Kanuni Düzenlemedeki Boşluk	151
43.9.2. Keşideci İradesinin Belirleyiciliği	152
43.9.3. Örneklerle Açıklama	152
43.9.4. Uygulamada Sağladığı Kolaylıklar	152
43.10. Yargıtay'ın Aynı Yer Kavramına İlişkin Kararlarındaki Çözüm Önerileri	153
43.10.1. İl Belediye Sınırları Kararları Yaklaşımı.....	153
43.10.2. Kararlardan Örnekler.....	153
43.10.3. Yargıtay Yaklaşımının Özeti.....	154
43.10.4. İl Sınırları Yaklaşımı Kararları.....	154
43.11. Büyükşehir Belediyesi Sınırları Çözümü Yaklaşımı	155
43.11.1. Yargıtay'ın Büyükşehir Belediyesi Sınırlarını Esas Alan Kararı.....	155
43.11.2. Mevcut Durumda Görüş Ayrılıkları ve Çözüm İhtiyacı.....	156
43.11.3. Cenevre Yeknesak Kuralları Çerçevesinde Reform Önerisi	156
43.11.4. Önerinin Sağlayacağı Faydalar.....	157

43.12. İbrahim Sürelerinde Reform Önerisi: Ülke İçi Tek Süre Sistemi	158
43.12.1. Uygulamada Sağlanacak Kolaylıklar	158
43.12.2. Çek Hamillerinin Korunması	158
43.12.3. İbrahim Sürelerinin Yeniden Belirlenmesi	158
43.12.4. Teknolojik Gelişmelerin Etkisi.....	158
43.12.5. Yasal Düzenleme Önerisi	159
43.12.6. Sonuç ve Değerlendirme	159
43.13. Mücbir Sebepin Çek İbrahim Sürelerine Etkisi	159
43.13.1. Mücbir Sebep Kavramı ve Unsurları.....	159
43.13.2. İbrahim Sürelerinin Emrediciliği ve Mücbir Sebep İstisnası.....	160
43.13.3. Mücbir Sebep Nedeniyle İbrahim Sürelerinin Uzaması (TTK m. 811/1)	160
43.13.4. Mücbir Sebep Halinde Hamilin İhbar Yükümlülüğü (TTK m. 811/2)	160
43.13.5. Mücbir Sebepin Sona Ermesinden Sonra Yapılacak İşlemler (TTK m. 811/3)	161
43.14. Mücbir Sebepin Çek İbrahim Sürelerine Etkisi	161
43.14.1. Mücbir Sebepin Uzun Sürmesi Halinde Başvuru Hakkı (TTK m. 811/4)	161
43.14.2. Kişisel Nedenlerin Mücbir Sebep Sayılmaması (TTK m. 811/5)	161
43.14.3. Mücbir Sebepin Belirlenmesinde Objektif Kriterler	162
43.14.4. Mücbir Sebepin Varlığı İçin Aranılan Şartlar.....	162
43.14.5. Mücbir Sebep Olarak Kabul Edilen Haller	163
43.14.6. Yargıtay'ın Mücbir Sebep İlişkin Kararları	163
43.14.7. Yargıtay'ın Mücbir Sebep Konusundaki Diğer Kararları	164
43.14.8. Mücbir Sebepin İbrahim Süresine Etkisi ve İhbar Yükümlülüğü.....	165
43.14.9. Mücbir Sebepin Sona Ermesi ve 15 Gün Kuralı	165
43.14.10. COVID-19 Pandemisinin Mücbir Sebep Olarak Değerlendirilmesi	165

44. ÇEKİN İBRAZININ ÖZEL HUKUK BAKIMINDAN SONUÇLARI	166
44.1. Çekin İbrazı Halinde Muhatap Bankanın İnceleme Yükümlülüğü	167
44.1.1. Muhatap Bankanın İnceleme Yükümlülüğünün Kapsamı.....	167
44.1.2. Muhatap Bankanın Hamilin Yetkisini Denetleme Yükümlülüğü.....	167
44.1.2.1. Ciro Zincirinin Denetimi	168
44.1.2.2. Hamilin Kimlik Tespiti	168
44.1.2.3. İbraz Yerinin Önemi	169
44.1.2.4. Keşideci İmzasının Karşılaştırılması	169
44.1.3. Muhatap Bankanın Temsil ve İmza Yetkisine İlişkin Denetim Yükümlülüğü	170
44.1.3.1. Çift İmza Şartı.....	170
44.1.3.2. İmza Uyumsuzluğu Halinde Bankanın Sorumluluğu	170
44.1.3.3. Vekil veya Temsilci Tarafından Düzenlenen Çekler	171
44.1.4. Def'ilerin İleri Sürülmesi ve Muhatap Bankanın Diğer İnceleme Yükümlülükleri	172
44.1.4.1. İbraz Süresine İlişkin Değerlendirme	172
44.1.4.2. Rehin ve Haciz Durumunun Gözetilmesi	172
44.1.4.3. Ödeme Yasağı ve Ziya Gereççeli Tedbirler	173
44.1.4.4. Bedel Farklılığı ve Zamanaşımı Denetimi	173
44.1.5. Çekin Sahteliği ve Tahrifatı Yönünden Muhatap Bankanın Denetim Yükümlülüğü.....	173
44.1.5.1. Sahte veya Tahrif Edilmiş Çeklerde Sorumluluk	173
44.1.5.2. Sahtelik Kavramının Kapsamı	174
44.1.5.3. Sahteliğin Unsuruna İlişkin Görüş.....	174
44.2. Çekin İbrazı Halinde Muhatabın Ödeme Yükümlülüğü.....	175
44.2.1. Muhatap Bankanın Ödeme Yükümlülüğünün Esası.....	175
44.2.2. Muhatabın Ödeme Yükümlülüğünün Hukuki Niteliği	176
44.2.2.1. Ödeme Yükümlülüğüne İlişkin Düzenlemelerdeki Değişiklik.....	176

44.2.2.2. Muhatabın Ödeme Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları	176
44.2.2.3. Usulüne Uygun İbrahim Hukuki Sonuçları	176
44.2.2.4. Muhatabın Ödemekten Kaçınamayacağı Haller	177
44.2.3. Muhatabın Ödememe Hâlinde Hukuki Sorumluluğunun Niteliği.....	178
44.2.3.1. Hukuki Sorumluluğun Niteliğinin Belirlenmesinin Önemi	178
44.2.3.2. Doktrinde İleri Sürülen Görüşler	179
44.2.4. Muhatabın Ödememe Hâlinde Sorumluluğunun Hukukî Niteliğine İlişkin Görüşler	179
44.2.4.1. Sözleşmeden Doğan Sorumluluk Görüşü	179
44.2.4.2. Kanundan Doğan Borç İlişkisi Görüşü	181
44.2.4.3. Haksız Fiil Sorumluluğunun Uygulanabilirliğine İlişkin Değerlendirme	181
44.2.4.4. Değerlendirme ve Uygulanacak Hukuk	181
44.2.5. Bankanın Yasal Miktarı Ödeme Yükümlülüğü	182
44.2.5.1. Ön İncelemeler ve Ödeme Koşulları.....	182
44.2.5.2. Yasal Ödeme Yükümlülüğünün Kapsamı	182
44.2.5.3. Karşılığın Varlığı ve Ödeme Usulü	182
44.2.5.4. Hamilin Kimlik Tespitine İlişkin Esaslar	183
44.2.5.5. Ödeme Şekilleri	184
44.2.6. Çekte Yazılı Bedelin Tamamen Ödenmesi	184
44.2.6.1. Tam Ödemenin Hukuki Anlamı ve İstisnası.....	184
44.2.6.2. Uygulamada Tahsilat Usulü.....	184
44.2.6.3. Tam Ödemenin Borçlular Bakımından Sonuçları.....	184
44.2.7. Çekin Kısmen Ödenmesi	185
44.2.7.1. Kısmi Karşılık Halinde Muhatabın Ödeme Yükümlülüğü	185
44.2.7.2. Kısmi Ödemeye İlişkin Miktar Esasları.....	186
44.2.7.3. Miktarın Güncellenmesi	186
44.2.7.4. Kısmi Ödemenin Hamil Tarafından Kabul Zorunluluğu	187

44.2.7.5. Kanuni Güvence Miktarının Hukuki Niteliği	188
44.2.7.6. Düzenlemenin Amacı ve Hamilin Talebi Koşulu	189
44.2.7.7. Kanuni Garanti Miktarının Ödenmesinde Hamilin Talebi Şartı.....	190
44.2.7.8. Kısmi Ödemenin Çek Üzerinde İşaretlenmesi ve Fotokopi Verilmesi	190
44.2.8. Kısmi Ödemenin Hukuki Sonuçları, Gecikme Cezası ve Banka Görevlilerinin Sorumluluğu	192
44.2.8.1. Kısmi Ödeme Sonrası Verilen Fotokopinin Hukuki Niteliği	192
44.2.8.2. Kısmi Ödemenin Hamil Tarafından Kabul Edilmemesi	192
44.2.8.3. Gecikme Cezası	192
44.2.8.4. Banka Görevlilerinin Cezaî Sorumluluğu.....	194
44.2.8.5. Düzenlemelerin Değerlendirilmesi ve Amacı.....	195
44.2.8.6. Ödemenin Kambiyo İlişkisine Etkisi	197
44.2.9. Karşılıksız Çekin Muhatap Banka Tarafından Ödenmesi	197
44.2.9.1. Hataen veya İhtiyari Ödeme Durumları.....	197
44.2.9.2. Ödemenin Hukuki Geçerliliği ve Sonuçları.....	197
44.2.9.3. Yargıtay'ın Konuya İlişkin Değerlendirmesi.....	197
44.2.10. Karşılıksız Çekin Ödenmesinde Bankanın Keşideciye Rücu ve Hukuki Dayanakları.....	198
44.2.10.1. Ödemenin Diğer Hukuki Zeminleri	198
44.2.10.2. Bankanın Keşideciye Başvuru Yolları.....	198
44.2.10.3. Doktrindeki Görüşler ve Sözleşmesel Dayanak	198
44.2.10.4. Faiz Talep Hakkı ve Sözleşme Hükümlerinin Geçerliliği	200
44.2.10.5. İbraz Süresinin Rücu Hakkına Etkisi.....	200
44.3. İbraz Süreleri ile Çekten Cayma İlişkisi	200
44.3.1. Caymanın Tanımı ve Hukuki Niteliği	200
44.3.2. Caymanın Hüküm İfade Edebilmesi İçin İbraz Süresinin Geçmiş Olması	201
44.3.3. Yargıtay'ın Yaklaşımı ve Cayma Hakkının Sahibi	202

44.3.4. Cayma Beyanının Süresinden Önce Yapılmasının Sonuçları.....	202
44.4. Çekten Caymanın Şartları ve Sınırları	203
44.4.1. Cayma ile Kişisel Def'iler Arasındaki Ayrım	203
44.4.2. Caymanın İkinci Şartı: İbraz Süresinde Çekin İbraz Edilmemiş Olması ve Ödememe Tespiti	203
44.4.3. Caymanın Üçüncü Şartı: Açık Bir Cayma Beyanının Varlığı.....	204
44.4.4. Caymanın Zamanlaması ve Muhatabın Ödeme Yükümlülüğü.....	204
44.5. Çekten Caymanın İstisnaları, Hukuki Sonuçları ve Öğretideki Görüş	205
44.5.1. Caymanın Mümkün Olmadığı İki Hal.....	205
44.5.2. Çekten Cayma ile Hesap Blokesi Arasındaki Fark.....	205
44.5.3. Geçerli Cayma Sonrası Bankanın Durumu ve Sorumluluğu	205
44.5.4. Cayma Yoksa Bankanın Seçimlik Yetkisi.....	205
44.5.5. Öğretideki Görüş: Cayma Yoluyla Karşılıksız Çek Hükümlerinin Dolanılması	206
44.6. İbraz Sürelerinin Ciro ile İlişkisi	206
44.6.1. Cironun Tanımı ve Kökeni	206
44.6.2. Cironun Hukuki Niteliği ve Tamamlanması	207
44.6.3. Ciro Yetkisi ve Muhataba İlişkin Özel Durum.....	207
44.6.4. Cironun Şekli ve Unsurları	208
44.6.5. Cironun Kayıtsız ve Şartsız Olması.....	208
44.6.6. Tam Ciro ve Beyaz Ciro.....	208
44.7. İbraz Sürelerinin Ciro ile İlişkisi	208
44.7.1. Beyaz Cironun İki Yöntemi.....	208
44.7.2. Hamiline Yazılı Ciro	209
44.7.3. Çekte Ciro Zamanı ile Poliçe Arasındaki Fark.....	209
44.7.4. Gecikmiş Cironun Hukuki Niteliği ve Sonuçları.....	210
44.8. Çekte Ciro Türleri ve Tarihsiz Ciro Sorunu	210
44.8.1. Çekte Temlik ve Tahsil Ciroaları ile Rehin Cirosunun Kabul Edilmemesi	210

44.8.2. Tarihsiz Cironun Hukuki Niteliği ve Karine	211
44.8.3. Karinenin İspatı	211
44.9. İbraz Süresinin Başvuru Hakkı ve Takip Hukuku ile İlişkisi	211
44.9.1. Ciro Edenlerin ve Aval Verenlerin Garanti Sorumluluğu	211
44.9.2. Başvuru Hakkının Doğuşu	212
44.9.3. Başvuru Hakkının Hukuki Niteliği ve Zincirleme Sorumluluk	212
44.9.4. Başvuru Hakkının Kullanılmasının Şartı.....	212
44.10. İbraz Süresinin Başvuru Hakkı ve Takip Hukuku ile İlişkisi (Devam)	213
44.10.1. Başvuru Hakkının İkinci Şartı: Ödememenin Usulüne Uygun Tespiti	213
44.10.2. Ödememe Durumunun Tespit Yöntemleri (TTK m. 808).....	213
44.10.3. İhtiyati Tedbir Kararının İbraz ve Tespit Zorunluluğuna Etkisi.....	214
44.10.4. Uygulamada Protesto ve Muhatap Beyanı	215
44.10.5. Takas Odasına İbraz ve İspat Süreleri	215
44.10.6. Protestodan Muafiyet Hâlinde Başvuru Hakkı	216
44.10.7. Mücbir Sebep Hâlinde İbraz ve Tespit Sürelerinin Uzaması	216
44.10.8. Başvuru Hakkının Kaybedilmesi ve Sonuçları.....	216
44.10.9. Kambiyo Takibi Yapılamaması Hâlinde Başvurulabilecek Yollar	217
44.10.10. Alacağın Devri Durumunda Yeni Hamilin Durumu	217
45. KARŞILIKSIZ ÇEK KAVRAMI, TOPLUMSAL ETKİLERİ VE YASAL DÜZENLEMELERİN GELİŞİMİ.....	218
45.1. Karşılıksız Olma Hâlinin Ortaya Çıkışı.....	218
45.2. Çekin Ticari Hayattaki Önemi ve Karşılıksız Çek Sorunu.....	218
45.3. Karşılıksız Çekle Mücadelede Kamu Hukuku Müdahaleleri	218
45.4. Yasal Değişikliklerin İstatistiklere Yansıması.....	219
46. KARŞILIKSIZ ÇEKİN HUKUKİ YÖNDEN SONUÇLARI.....	220
46.1. Başvuru Hakkının Kullanılması ve Talep Edilebilecek Unsurlar	220

46.2. Talep Edilebilecek Faiz ve Başlangıcı.....	220
46.3. Çek Tazminatı (TTK m. 783/3).....	221
46.4. Düzenleyenin Çek Tazminatı ve Ek Zarar Sorumluluğu.....	222
46.5. Başvuru Borçlusunun Kendisinden Önce Gelenlere Rücu Hakkı	222
46.6. Ödeme Sırasında Belgelerin İbrazi ve Ciro İptali.....	222
47. ÇEKE DAYALI TALEPLERİNİ KAYBEDEN HAMİLİN DURUMU	223
47.1. Başvuru Hakkının Avantajları ve Kaybedilme Hâlleri.....	223
47.2. Sebepsiz Zenginleşme Talebi	223
47.2.1. Talebin Hukuki Niteliği ve Kapsamı.....	223
47.2.2. Talebin Yöneltilebileceği Kişiler.....	223
47.2.3. Talebin Şartları ve Zarar Unsuru.....	223
47.2.4. Zamanaşımı Süresi	224
47.3. Hamilin Temel İlişkiye Dayanabilme Talebi	224
47.3.1. Temel İlişkiye Dayanma İmkânı	224
47.3.2. Temel İlişkinin Varlığını Sürdürmesinin Gerekçesi.....	225
47.3.3. Talebin Taraflar Bakımından Sınırlı Olması	226
47.3.4. Sonraki Hamillerin Durumu	226
47.3.5. Zamanaşımı Bakımından Durum.....	226
47.4. Karşılığın Devri	228
47.4.1. Hükmün Çekte Uygulanması	228
47.4.2. İlke Olarak Karşılığın Kendiliğinden Geçmemesi	228
47.4.3. Kanuni Temlik (TTK m. 733/1)	229
47.4.4. İradi Temlik (TTK m. 733/2)	229
47.4.5. Talebin Zamanaşımı ve Niteliği	230
48. İBRAZ SÜRELERİNİN ZAMANAŞIMI ETKİSİ	231
48.1. Çekte Başvuru Hakkının Zamanaşımı Süresi	231
48.2. Zamanaşımı Süresinin Tarihsel Gelişimi.....	232
48.3. Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı.....	232
48.4. Zamanaşımı Süresinin Kapsamı ve Yorumu	232
48.5. Zamanaşımı Süresinin Uygulanabilmesinin Ön Koşulu.....	232

48.6. Zamanaşımı Süresinin Hesaplanması	233
48.7. Zamanaşımının Kesilmesi	234
48.7.1. Zamanaşımı Kesilmesinin Kişi Bakımından Etkisi.....	235
48.8. Zamanaşımına Uğramış Çeklerin Delil Niteliği	235
49. ÇEKİN NİTELİĞİ, ŞEKLİ UNSURLARI VE İBRAZA İLİŞKİN TEMEL ESASLAR	235
50. ÇEKTE İBRAZIN HÜKÜMLERİ, SÜRELERİ VE HUKUKİ SONUÇLARI (ÖZET VE DEĞERLENDİRME).....	236
51. İBRAZ SÜRELERİNİN TEK TİP HALE GETİRİLMESİNİN YARARLARI VE İBRAZ SÜRESİNİN ÇEK HUKUKUNDAKİ DİĞER İŞLEVLERİ	238
52. ÇEKİN KARŞILIKSIZ ÇIKMASININ HUKUKİ YAPTIRIMLARI	239
52.1. Karşılıksız Çek Düzenlemenin Hukuki Yaptırımları.....	239
52.2. Çek Bedelinin Ödenmemesi	239
52.3. Mahsup Çekleri.....	240
52.4. Olağan Çekler	240
53. ÇEKİN KARŞILIKSIZ ÇIKMASININ HUKUKİ YAPTIRIMLARI – ÖDEMEME DURUMUNUN TESPİTİ	241
53.1. Çek Bedelinin Ödenmemesi Halinin Tespit Ettirilmesi	241
53.2. Tespit Yapılmamasının Sonuçları.....	241
53.3. Tespit Süreleri ve Süre Uzantıları.....	242
53.4. Başvuru Hakkının Kaybı ve Saklı Kalan Talep.....	243
53.5. Tespit Yöntemlerinin Ayrıntılı İncelenmesi.....	243
54. ÖDEMEME PROTESTOSU İLE TESPİT	243
54.1. Protestonun Tanımı ve Hukuki Dayanağı.....	243
54.2. Protestonun Düzenlenmesi ve Geçerlilik Şartı	243
54.3. Protesto Yönteminin Uygulamada Az Kullanılmasının Nedeni.....	244
55. ÖDEMEME DURUMUNUN MUHATAP BANKA BEYANIYLA TESPİTİ	244
55.1. Beyanla Tespitin Kanuni Dayanağı ve Şartları.....	244
55.2. İbraz Tarihi Bulunmamasına Rağmen Geçerli Sayılan Durum	244

55.3. Çek Kanunu'ndaki Özel Düzenleme ve Şekil Şartı.....	245
55.4. Kanunlar Arasındaki İlişki ve Lex Specialis İlkesi	245
55.5. İspat Araçları Bakımından Sınırlama	246
56. MUHATAP BANKA BEYANININ ALONJ ÜZERİNE YAZILMASI SORUNU	246
56.1. Doktrindeki Görüş Ayrılığı	246
56.2. Karşıt Görüş ve Yargıtay Uygulamasındaki Değişim	247
56.3. Değerlendirme ve Kanaat	247
57. ÖDEMEME DURUMUNUN TAKAS ODASI BEYANIYLA TESPİTİ	247
57.1. Takas Odasının Yetkisi ve Beyanın Şartları	247
57.2. Çekin Muhatap Banka Dışındaki Bir Bankaya Tevdii	248
57.3. Tahsil Amacıyla İbraz ile Ödeme İçin İbraz Arasındaki Ayrım.....	248
58. ÖDEMEME DURUMUNUN TESPİTİNİN GEREKMEDİĞİ VEYA İBRAZ SÜRESİNİN UZADIĞI HÂLLER.....	248
58.1. Kural ve İstisna	248
58.2. Çek Üzerinde Protestodan Muafiyet Kaydı Bulunması.....	249
58.2.1. Kaydın Tanımı ve Hukuki Niteliği	249
58.2.2. Kaydın Düzenleyen Tarafından Konulması	249
58.2.3. Kaydın Düzenleyen Dışındaki Bir Borçlu Tarafından Konulması	250
58.2.4. Protestodan Muafiyet Kaydının İbraz ve İhbar Yükümlülüğüne Etkisi.....	250
59. ÖDEMEME DURUMUNUN TESPİTİNİN GEREKMEDİĞİ VEYA İBRAZ SÜRESİNİN UZADIĞI HÂLLER.....	251
59.1. Mücbir Sebep.....	251
59.1.1. Sürelerin Uzaması	251
59.1.2. İhbar Yükümlülüğü	251
59.1.3. On Beş Günü Aşan Mücbir Sebep Hâlinde Tespit Zorunluluğunun Ortadan Kalkması	252
59.1.4. Mücbir Sebep Sayılmayan Hâller.....	252
59.2. Hesaba Geçirilmek Üzere Düzenlenen Çeklerin Hesaba Geçirilmemesi.....	253

59.2.1. Hesaba Geçirme Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Hâli	253
59.2.2. Tespit Zorunluluğunun Ortadan Kalkması ve İspat Araçları	253
60. BAŞVURMA (MÜRACAAT) BORÇLULARI	253
60.1. Başvuru Hakkının Kullanılmasının Ön Şartları	253
60.2. Başvuru Borçlusunun Ödeme Yapması Hâlinde Kendisinden Öncekilere Rücu Hakkı	254
60.3. Düzenleyenin Başvuru Borçlusu Sıfatı	254
60.4. Düzenleyenin Ödemesinin Sonuçları	255
61. BAŞVURMA (MÜRACAAT) BORÇLULARI – CİRANTALAR	255
61.1. Cirantanın Sorumluluğunun Dayanağı	255
61.2. Hamiline Yazılı Çeklerde Cironun Sorumluluğa Etkisi	255
61.3. Cirantanın Sorumluluğunu Sınırlandırma İmkânı	256
61.4. Çizilmiş Cirolar ve Etkisi	256
61.5. Çekin Tekrar Cirantaya Dönmesi Hâlinde Başvuru Hakkı	256
62. BAŞVURMA (MÜRACAAT) BORÇLULARI – DİĞER ÇEK BORÇLULARI	257
62.1. Aval Veren Konumu ve Sorumluluğunun Dayanağı	257
62.2. İmzaların Yorumlanması ve Avalin Belirlenmesi	257
62.3. Aval Veren Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları	258
62.4. Aval Veren Sorumluluğunu Sınırlandırması	259
63. YETKİSİZ TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞU	259
63.1. Yetkisiz Temsilcinin Sorumluluğunun Esası	259
63.2. Yetki Aşımında Sorumluluğun Kapsamına İlişkin Doktrindeki Görüşler	260
64. GARANTİ CİROSU YAPAN KİŞİNİN DURUMU	261
64.1. Garanti Cirosu Kavramı ve Ortaya Çıkışı	261
64.2. İmzanın Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler	262
64.2.1. Aval Olarak Kabul Eden Görüş	262
64.2.2. Hukuki Değer Taşımadığını Savunan Görüş	262
64.2.3. Beyaz Ciro Olarak Kabul Eden Görüş	263

64.3. Garanti Cirantasının Başvuru Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu.....	264
65. MUHATAP BANKANIN BAŞVURU BORÇLUSU SIFATI VE SORUMLULUĞU	265
65.1. Muhatap Bankanın Kambiyo İlişkisinin Dışında Tutulması	265
65.2. Muhatap Bankaya Karşı Takip Yasağı	265
65.3. Muhatap Bankanın Haksız Fiil Kaynaklı Sorumluluğu.....	266
65.4. Başvurma Borçlularının Sorumluluklarının Hukuki Niteliği	267
65.4.1. Müteselsil Sorumluluk.....	267
65.4.2. Hamilin Seçimlik Hakkı	268
65.4.3. Başvuru Hakkının Kaybedilmemesi	268
65.4.4. Ödeme Yapan Başvuru Borçlusunun Rücu Hakkı	269
65.4.5. Başvurma Borçlularının Sorumluluklarının Kapsamı- Hamilin Başvurması Hâlinde.....	271
65.4.6. Hamilin Başvurması Hâlinde Talep Edilebilecek Kalemler (TTK m. 810).....	273
65.4.6.1. TTK m. 810'a Dayalı Talepler.....	273
65.4.6.2. Ödenmemiş Olan Çek Bedeli.....	273
65.4.6.3. Kısmi Ödemenin Reddi ve Sonuçları	274
66. HAMİLİN BAŞVURMASI HÂLİNDE TALEP EDİLEBİLECEK KALEMLER – FAİZ	274
66.1. Talep Edilebilecek Faizin Türü	274
66.2. Temerrüt Faizinin Oranı	275
66.3. Ticari İş Niteliğinin Faiz Oranına Etkisi	276
66.4. Yabancı Para Birimiyle Düzenlenen Çeklerde Temerrüt Faizi	276
67. GENEL BAŞLHAMİLİN BAŞVURMASI HÂLİNDE TALEP EDİLEBİLECEK KALEMLER – MASRAFLAR	277
67.1. Masrafların Kapsamı	277
67.2. Masraflara Faiz İşletilemez.....	277
68. HAMİLİN BAŞVURMASI HÂLİNDE TALEP EDİLEBİLECEK KALEMLER – KOMİSYON ÜCRETİ	277
68.1. Komisyon Ücretinin Hukuki Dayanağı ve Niteliği	277
68.2. Komisyon Ücretinin Hesaplanması ve Üst Sınır	277

68.3. Mahkemenin Takdir Yetkisi ve Değerlendirme	278
69. HAMİLİN BAŞVURMASI HÂLİNDE TALEP EDİLEBİLECEK KALEMLER – TTK M. 783/3'E DAYALI TALEPLER.....	278
69.1. TTK m. 783/3'e Dayalı Talepler	278
69.2. Karşılıksız Kalan Çek Bedelinin %10'unun Talep Edilmesi.....	278
69.3. Karşılıksız Çıkması Nedeniyle Uğranılan Zararın Tazmini	279
70. TTK M. 783/3'E DAYALI TALEPLER – KARŞILIKSIZ KALAN ÇEK BEDELİNİN %10'UNU TALEP HAKKI	279
70.1. Hakkın Niteliği ve Muhatabı	279
70.2. Aval Veren Çek Tazminatından Sorumluluğu	279
70.3. Çek Tazminatının Şartları ve Hukuki Niteliği.....	280
70.4. Çek Tazminatının Diğer Taleplerle İlişkisi ve Takibi	281
71. ZAMANAŞIMINA UĞRAMIŞ ÇEKTE ÇEK TAZMİNATI TALEBİ.....	282
71.1. Yargıtay'ın Görüşü ve Doktrinindeki Tartışmalar.....	282
71.2. Değerlendirme ve Kanaat	283
71.3. Ödeme Hâlinde İadenin Mümkün Olup Olmadığı	283
71.4. TTK m. 783/3'e Dayalı Talepler – Çekin Karşılıksız Çıkması Sebebiyle Uğranılan Zararı Talep Hakkı	284
71.4.1. Aşkın Zarar Kavramı ve Hukuki Dayanağı	284
71.4.2. Aşkın Zararın Şartları	284
71.4.3. Aşkın Zararın Takip Usulü	285
72. ÖDEME YAPMIŞ OLAN BİR BAŞVURU BORÇLUSUNUN BAŞVURMASI (RÜCU) HÂLİNDE TALEP EDİLEBİLECEKLER	285
72.1. Rücu Hakkının Kapsamı.....	285
72.2. Faizin Niteliği ve Başlangıcı	286
72.3. Ödeme Sonrasında Talep Edilebilecek Belgeler ve Ciroların İptali.....	286
72.4. Kısmi Ödeme Hâlinde Usul.....	286
73. İHBAR YÜKÜMLÜLÜĞÜ	287
73.1. Hamilin İhbar Yükümlülüğü.....	287

73.2. Cirantaların İhbar Zinciri ve Süreleri	288
73.3. İhbarın Yapılmamasının Sonuçları	288
74. ZAMANAŞIMI.....	289
74.1. Zamanaşımı	289
74.2. Zamanaşımı Süreleri.....	289
74.3. Rücu Hakkında Zamanaşımının Başlangıcı.....	289
74.4. Zamanaşımının Hesaplanması	290
74.5. Zamanaşımı Sürelerinin Sözleşme ile Değiştirilmesi.....	290
74.6. Zamanaşımının Kesilmesi	290
74.6.1. Çeklerde Zamanaşımını Kesme Sebepleri.....	290
74.6.2. Sebeplerin Tahdidi Niteliği ve TBK Hükümlerinin Uygulanamazlığı.....	290
74.6.3. Müteselsil Borçlularda Zamanaşımı Kesilmesinin Etkisi.....	291
74.6.4. Zamanaşımı Kesilmesinin Ardından Yeni Sürenin İşlemeye Başlaması	291
75. ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ – DAVA AÇILMASI	291
75.1. Dava Açılması	291
75.1.1. Dava Türü ve Şartları	291
75.1.2. Mahkeme ve Hakem Önünde Dava Açılması	292
75.1.3. Görevsizlik, Yetkisizlik veya Erken Açılma Hâlinde Süre	292
75.1.4. Borçlu Tarafından Açılan Dava Sorunu	292
75.2. Dava Açılması (Borçlu Tarafından Açılan Menfi Tespit Davası Sorunu)	293
75.2.1. Doktrindeki Görüşler.....	293
75.3. Değerlendirme ve Kanaat	294
76. ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ – TAKİP TALEBİNDE BULUNULMASI.....	295
76.1. Takip Talebinin Tanımı ve Şekli	295
76.2. Yetkisiz İcra Dairesinde Takip Başlatılması	295
76.3. Takip Türü Bakımından Farklılık.....	295
76.4. Takip Masraflarının Peşin Yatırılması Zorunluluğu.....	296
76.5. Dava ve Takip Sırasında Her İşlemlerle Zamanaşımının Kesilip Kesilmeyeceği	296

77. ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ – DAVANIN İHBAR EDİLMESİ	297
77.1. Davanın İhbar Edilmesi Kavramı ve Hukuki Dayanağı	297
77.2. İhbarın Zamanaşımını Kesmesi İçin Müdahale Şartı Aranmaz.....	298
77.3. İhbarın Amacı ve Uygulama Alanı.....	298
77.4. İhbarın Şekli	298
78. ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ – ALACAĞIN İFLAS MASASINA BİLDİRİLMESİ	299
78.1. İflas Masasına Başvurunun Zamanaşımını Kesmesi	299
78.2. Yeni Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı.....	299
79. ZAMANAŞIMININ DURMASI	299
79.1. Kambiyo Senetlerinde Zamanaşımının Durmasına İlişkin Düzenleme	299
79.2. Zamanaşımını Durduran Hâller (TBK m. 153/1)	300
79.3. Durma Hâlinin Sona Ermesi ve Sürenin Yeniden İşlemeye Başlaması.....	301
79.4. TBK m. 153 Dışındaki Zamanaşımını Durduran Hâller.....	301
80. ZAMANAŞIMININ İLERİ SÜRÜLMESİ	302
80.1. Zamanaşımının Borca Etkisi.....	302
80.2. Zamanaşımı Def'inin İleri Sürülmesi Zorunluluğu	302
80.3. Zamanaşımı Def'inin Niteliği ve Kapsamı.....	303
81. ZAMANAŞIMININ SONUÇLARI VE ZAMANAŞIMINA UĞRAYAN ÇEKİN HUKUKİ DURUMU	303
81.1. Talebin Varlığını Sürdürmesi ve Borcun Eksik Borç Niteliği Kazanması	303
81.2. Zamanaşımı Def'inin İleri Sürülmesi ve Çekin Niteliği.....	304
81.3. Zamanaşımına Uğrayan Çekin Delil Başlangıcı Olarak Değerlendirilmesi	304
82. BAŞVURMA HAKKINI KAYBEDEN HAMİLİN DURUMU	305
82.1. Başvurma Hakkını Kaybeden Hamilin Durumu.....	305
82.2. Başvurma Hakkını Kaybeden Hamilin Durumu – Sebepsiz Zenginleşme Davası	306
82.2.1. Sebepsiz Zenginleşme Davasının Dayanağı ve Amacı	306

82.2.2. TTK'daki Sebepsiz Zenginleşme Davası ile TBK'daki Sebepsiz Zenginleşme Hükümleri Arasındaki Fark	306
82.2.3. Davanın Kime Karşı Açılacağı.....	306
82.3. İspat Yükü.....	307
82.4. Davanın Kapsamı ve İspat Yükü	308
82.5. Talep Edilebilecek Zarar ve Kapsamı.....	309
82.6. Temerrüt Faizinin Başlangıcı	309
82.7. Sebepsiz Zenginleşme Davasının Yargısal Niteliği ve Görevli Mahkeme	309
82.8. Zamanaşımı Süresine İlişkin Eski Düzenleme ve Doktrindeki Görüşler	310
82.9. 6102 Sayılı TTK ile Getirilen Düzenleme ve Değerlendirme	311
82.10. Başvurma Hakkını Kaybeden Hamilin Durumu – Sebepsiz Zenginleşme Davasında Zamanaşımı Sorunu	311
82.10.1. TTK m. 732/4'ün Kapsamı ve Süreye İlişkin Görüş Ayrılıkları.....	311
82.10.2. Derhal Dava Açılabileceğini Savunan Görüş	311
82.10.3. Üç Yıllık Sürenin Uygulanması Gerektiğini Savunan Görüş.....	312
82.10.4. Değerlendirme ve Kanaat	312
83. BAŞVURMA HAKKINI KAYBEDEN HAMİLİN DURUMU – TEMEL İLİŞKİYE DAYALI TALEP HAKKI	312
83.1. Temel İlişki.....	312
83.1.1. Temel İlişki ile Kambiyo İlişkisinin Ayrılığı	312
83.1.2. İfa Uğruna Verilme ile İfa Yerine Verilme Ayrımı.....	314
83.1.3. Temel İlişkiye Dayalı Talep Hakkının Saklı Kalması	315
83.1.4. Temel İlişkiye Dayanabilecek Kişiler	316
83.1.5. Temel İlişkiye Dayalı Talebin Diğer Yollarla İlişkisi	316
83.1.6. Temel İlişkiye Dayalı Talepte Zamanaşımı.....	317
83.2. Başvurma Hakkını Kaybeden Hamilin Durumu – Karşılığın Devri	317
83.2.1. Çekin Düzenlenmesinin Karşılığı Devretmemesi	317
83.2.2. Karşılığın Kanuni Devri (İflas Hâli).....	317

83.2.3. Karşılığın İradi Devri	317
83.2.4. Muhatap Bankanın Borçtan Kurtulması	318
83.2.5. Uygulanacak Hükümler.....	318
84. ÇEKİN KARŞILIKSIZ ÇIKMASININ CEZAI YAPTIRIMLARI	319
84.1. Cezai Sorumluluğa İlişkin Özel Düzenlemeler	319
84.1.1. 3167 Sayılı Kanun Dönemi Öncesi Dönem (1985'e kadar).....	319
84.1.1.1. Eski Ticaret Kanunları Döneminde Karşılıksız Çekin Suç Olarak Düzenlenmemiş Olması	319
84.1.1.2. Dolandırıcılık Hükümlerinin Uygulanması ve Sorunlar.....	320
85. ÇEKİN KARŞILIKSIZ ÇIKMASININ CEZAI YAPTIRIMLARI	321
85.1. 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun Dönemi (1985-2009).....	321
85.1.1. Karşılıksız Çek Suçunun Bağımsız Bir Suç Tipi Olarak Düzenlenmesinin Gerekçesi	321
85.1.2. Suçun Unsurları ve Cezai Yaptırımlar.....	321
85.1.3. Objektif Sorumluluk Esasının Kabulü.....	321
85.2. 3167 Sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanun Dönemi (1985-2009).....	322
85.2.1. Objektif Sorumluluk Esasına İlişkin Eleştiriler ve 1993 Değişikliği	322
85.2.2. Anayasa Değişikliği ve Yargısal Süreç	322
85.2.3. 2003 Yılında 4814 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklik	323
85.2.4. Düzenlenme Tarihinden Önce İbrahim ve Vade Anlaşmasına Örtülü İtibar	324
85.3. 5941 Sayılı Çek Kanunu Dönemi (2009 Sonrası)	324
85.3.1. 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'na Uyum ve 5941 Sayılı Kanun'un Kabulü	324
85.3.2. Yaptırım ve Etkin Pişmanlık	324

85.3.3. 2012 Değişikliği: Suçtan Kabahate Dönüşüm	325
85.3.4. 2016 Değişikliği: Yeniden Suç Haline Getirilmesi	325
86. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU	326
86.1. Genel Olarak	326
86.2. Suçun Konusu ve Çek Vasfı	326
86.3. Dolandırıcılık Suçu ile İlişkisi	326
86.4. İleri Tarihli Çeklerin Durumu	327
86.5. Provizyon Sorgulamasının Yeterliliği	328
87. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER	328
88. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN UNSURLARI	329
88.1. Kanunilik İlkesi ve Suç Teorisine Genel Bakış	329
88.2. Benimsenen Suç Teorisi ve Sınıflandırma	330
88.3. Karşılıksız Çek Düzenleme Suçuna Özgü Unsurlar	330
89. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN MADDİ UNSURU (FİİL)	331
89.1. Suçun Oluşumuna Yönelik Hareket	331
89.2. Suçun Neticeye Göre Sınıflandırılması	331
89.3. İhmali Davranışla İşlenmesi	332
89.4. Kısmi Ödeme Hâlinde Suçun Oluşup Oluşmayacağı	332
89.5. İbrahim Süresine Uyulmamasının Suça Etkisi	333
90. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN MADDİ UNSURU (FAİL)	333
90.1. Suçun Failinin Kanuni Tanımı	333
90.2. Tüzel Kişilerin Fail Olup Olmayacağına İlişkin Öğretideki Görüşler	334
90.2.1. Faraziye (Kurgu) Teorisi	334
90.2.2. Gerçeklik Teorisi	334
90.2.3. Karma Teori	334
90.2.4. Değerlendirme ve Kanaat	334
90.3. Çek Hesabı Sahibinin Sorumluluğu ve Temsilci ile İlişkisi	335
90.4. Ceza Sorumluluğunun Şahsiliği İlkesi ile Uyum Sorunu	336

90.5. Vekil veya Temsilci Tarafından Düzenlenen Çekin Hukuki Geçerliliği	337
90.6. Yetkili Temsilcinin Eylemlerinden Doğan Sorumluluk	337
90.7. Değişiklik Önerisi ve Tarihsel Süreç	340
90.8. Yetkisiz Temsilci Tarafından Düzenlenen Çek	341
90.9. Tüzel Kişi Hesap Sahipliğinde Failin Belirlenmesi.....	341
90.10. Yetkili Temsilcinin Görevinin Sona Ermesi Hâlinde Sorumluluk.....	343
90.11. Çek Hesabı Açma Yasağının Organ Üyeliğine Etkisi.....	343
90.12. Aval Veren Durumu	344
91. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – MAĞDUR.....	345
91.1. Mağdur Kavramı ve Suçtan Zarar Gören Kavramından Farkı	345
91.2. Karşılıksız Çek Düzenleme Suçunun Mağduru.....	345
91.3. Tüzel Kişilerin Mağdur Olup Olamayacağına İlişkin Görüşler	346
91.4. Değerlendirme ve Kanaat	346
91.5. Yetkili Hamil Olma Şartı.....	347
92. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN KONUSU	348
93. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN MANEVİ UNSURU (KAST)	348
93.1. Kast.....	348
93.2. Taksir Kavramı	350
93.2.1. 3167 Sayılı Kanun Döneminde Manevi Unsur Sorunu	350
93.2.2. 5941 Sayılı Kanun ve Taksirle İşlenebilirlik Tartışması	350
93.2.3. Kasten İşlenebilir Suç Niteliği ve Eleştiriler	351
93.3. Kastın Esas Alınması ve Taksirli Sorumluluğunun Açıkça Düzenlenmesi Gerekliliği	351
93.3.1. Taksirle İşlenen Fiillerin Cezalandırılmasının Şartı	351
93.3.2. Ceza Sorumluluğunun Temel Şekli: Kast	352
93.3.3. Taksirli Sorumluluk İçin Suç Tipinde Açık Hüküm Bulunması Zorunluluğu.....	352

93.3.4. Çek Kanunu'ndaki "Sebebiyet Verme" İfadesinin Yetersizliği	353
93.3.5. Kanun Metni ile Gerekçe Arasındaki Ayrım.....	353
94. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ HALLERİ (TEŞEBBÜS).....	354
95. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ HALLERİ (İŞTİRAK)	355
96. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ HALLERİ (İÇTİMA).....	356
96.1. Zincirleme Suç (TCK m. 43).....	356
96.2. Çek Kanunu'ndaki Özel Düzenleme (Gerçek İçtima).....	357
96.3. Fikri İçtima	357
96.4. Dolandırıcılık Suçu ile İlişkisi	358
97. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – ŞİKÂYET HAKKI VE SÜRESİ.....	358
97.1. Şikâyete Tâbi Olma ve Şikâyet Hakkının Sahibi.....	358
97.2. Şikâyet Süresi	359
97.3. Hak Düşürücü Süre Niteliği.....	360
97.4. Şikâyetin Yapılacağı Merciler ve Süre Değerlendirmesi	360
97.5. Yanlış Mercie Başvurunun Etkisi.....	360
97.6. Duruşmaya Katılmamanın Sonuçları.....	361
98. KARŞILIKSIZ ÇEK NEDENİYLE AÇILACAK DAVALARDA YARGILAMA USULÜ – GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	361
99. KARŞILIKSIZ ÇEK NEDENİYLE AÇILACAK DAVALARDA YARGILAMA USULÜ.....	363
99.1. Soruşturma Aşaması ve İddianame Düzenlenmesi.....	365
99.2. Sanığın Duruşmaya Gelmemesi Hâlinde Usul	367
99.3. Tarafların Duruşmada Hazır Bulundurulması ve Yoklukta Yargılama	368
99.4. CMK m. 195'in Uygulanabilirliği	369
99.5. İcra Mahkemesinde Şikâyet Yargılamasının Usulü (İİK m. 349).....	370
99.6. Delillerle Bağlılık ve Tahkikat Talebi	372

99.7. Adli Para Cezası ile Birlikte Uygulanan Tedbirler ve Mahkemenin Takdir Yetkisi	372
99.8. İmza İtirazının Değerlendirilmesi	373
100. KARŞILIKSIZ ÇEK NEDENİYLE AÇILACAK DAVALARDA YARGILAMA USULÜ – KANUN YOLLARI.....	374
100.1. İtiraz Yolu	374
100.2. İstinaf Yolu	375
101. KARŞILIKSIZ ÇEK NEDENİYLE AÇILACAK DAVALARDA YARGILAMA USULÜ – YARGILAMA GİDERLERİ	377
102. KARŞILIKSIZ ÇEK NEDENİYLE AÇILACAK DAVALARDA YARGILAMA USULÜ – DAVANIN DÜŞMESİ VE ŞİKÂYETİN REDDİ HÂLLERİ İLE YARGILAMA GİDERLERİ	378
102.1. Davanın Düşmesine veya Şikâyet Hakkının Düşürülmesine Karar Verilen Durumlar	378
102.2. Davanın Düşürülmesi veya Şikâyetin Reddi Hâllerinde Vekâlet Ücreti	379
102.3. Ödeme Nedeniyle Düşme Kararı Verilmesi Hâlinde Yargılama Giderleri	380
103. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – YAPTIRIMLAR (ADLİ PARA CEZASI)	380
104. ADLİ PARA CEZASI VE ADLİ PARA CEZASININ HAPİS CEZASINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ	381
104.1. Adli Para Cezasının Ödenmemesi Hâlinde Uygulanacak Hapis Cezasının Süresi	381
104.2. Adli Para Cezasının Hapis Cezasına Dönüştürülmesinin Anayasa ve AİHS'ye Uygunluğu	381
105. KARŞILIKSIZ ÇEK DÜZENLEME SUÇU – YAPTIRIMLAR (ÇEK DÜZENLEME VE ÇEK HESABI AÇMA YASAĞI).....	382
105.1. Çek Düzenleme ve Çek Hesabı Açma Yasası (Tebliğat Yöntemi)	382
105.2. Yasanın Kapsamının Genişliği	383
105.3. Gerçek Kişiler Açısından Yasanın Kayıt Altına Alınması	383
105.4. Tüzel Kişiler ve Yetkilileri Açısından Yasanın Uygulanması	383

105.5. Çek Düzenleme ve Çek Hesabı Açma Yasağının Sonuçları.....	384
105.5.1. Yasağın Yönetim Organlarında Görev Yapmaya Etkisi	384
105.5.2. Yasağa Aykırı Çek Düzenlemenin Cezai Sonuçları.....	385
105.5.3. Karekod Uygulamasının Bilgi Edinme İmkânına Etkisi	385
105.5.4. Yasağın Mevcut Çek Hesabının Kapatılmasına Etkisi.....	385
105.5.5. Çek Yapraklarının İadesi.....	386
106. DAVANIN AÇILMASINA ENGEL OLAN, DAVAYI DÜŞÜREN VEYA CEZAYI ORTADAN KALDIRAN NEDENLER – SÜRENİN SONA ERMESİ	387
107. DAVANIN AÇILMASINA ENGEL OLAN, DAVAYI DÜŞÜREN VEYA CEZAYI ORTADAN KALDIRAN NEDENLER – ETKİN PİŞMANLIK.....	387
108. DAVANIN AÇILMASINA ENGEL OLAN, DAVAYI DÜŞÜREN VEYA CEZAYI ORTADAN KALDIRAN NEDENLER – ŞİKÂYETTEN VAZGEÇME	388
109. ÇEK DÜZENLEME VE ÇEK HESABI AÇMA YASAĞINA İLİŞKİN DİĞER SUÇLAR – YASAĞA RAĞMEN ÇEK DÜZENLEME SUÇU	389
110. BANKALARIN ÇEK HESABI AÇTIRMAK İSTEYENLERİ ARAŞTIRMA VE KONTROL YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE BUNA BAĞLANAN SUÇLAR	390
110.1. Bankaların Araştırma Yükümlülüğü	390
110.2. Yükümlülüğe Aykırılık Hâlinde Tazminat	391
110.3. Banka Görevlisinin Yasaklı Kişiye Çek Defteri Vermesi.....	391
110.3.1. Çek Defteri Verilmesi Yasağı	391
110.3.2. Suçun Konusu ve Fail.....	391
110.3.3. Suçun Özgü Suç Niteliği	392
110.3.4. Banka Görevlisinin Yasaklı Kişi Adına Çek Hesabı Açması.....	392
111. KARŞILIKSIZ ÇEK KEŞİDE ETME SUÇUNDAN VERİLEN CEZANIN İNFAZI.....	392
KAYNAKÇA.....	397

